

Örfî idare kanunu lâiyhası ve Millî müdafaa, Dahiliye ve Adliye encümenleri mazbataları (1/67)

T. C.
Başvekâlet
Kararlar müdürlüğü
Sayı : 6/1894

15 - IV - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Millî Müdafaa vekilliğine hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 12 - IV - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan örfî idare kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe lâiyhası

Teşkilâtı esasiye kanununun 86 nci maddesi mucibince hazar ve seferde ilân olunacak örfî idare halinde teessüs edecek teşkilâtın âmir ve memurlarının her türlü şek ve şüpheden azade ve hal ve icabatın istilzam ettiği dikkat ve ihtimamile müteferrik bir halde vazifelerini muvaffakryetle başarmaları Cümhuriyet idaresinin esasatından ve ordunun cümlei vezaifindedir. Bu hususta gerçi muhtelif tarihlerde aslen ve zeylen isdar olunmuş müteaddid kararname ve kanun ve müzeyyelâtı varsa da bunların tatbikatta daima kifayetsizliği ve bilhassa her örfî idare ilânında gerek merkezin ve gerekse örfî âmir ve mahkemelerin daima istizahatla tereddüde düşar ve teşettütü muameleye maruz kaldıkları görülmüştür. Bunlara katî surette nihayet verilmek ve elde tam ve mütekâmil bir düstur olarak bulunmak üzere örfî idarenin ilânile istihdaf olunan gayelere uygun bir halde vazife görülmesini temin eylemek müdevven ahkâmı salife tedkik olunmak ve muhtelif tarihlerde bazı komisyonlar tarafından vücade getirilmiş lâiyhalar da gözden geçirilmek ve şimdiye kadar vaki tatbikattan alınan tecrübe ve derslerden ve bilhassa Alman ve Fransız kanunlarının cami-amıza uygun ahkâmmdan istifade edilmek suretile bir kanun lâiyhası vücade getirilmiştir. Lâyiha beş kısımdan ibarettir. Birinci kısım örfî idarenin konması ve kaldırılması, ikinci kısım örfî idare altında kalan yerlerde tatbik olunacak muameleleri, üçüncü kısım teşkilâtı, dördüncü kısım vazife, usulî hükümler, cezaî hükümler, beşinci kısım müteferrik hükümleri ihtiva etmektedir.

Not:

Lâiyhayı hazırlayan komisyondaki Maliye mümessili, 2702 sayılı kanunun subaylara verilecek maaşta rütbeyi esas tuttuğunu ve gerek subaylara ve gerekse sivil memurlara aslı vazifelerinden dolayı maaşlarına ilâveten tazminat verilmesi esasını kabul etmediğini ve bu itibarla lâiyhanın 7 nci maddesinin 4 ncü fıkrasının lâiyhadan çıkarılmasını mütalea etmiştir.

Millî Müdafaa encümeni mazbatası

T. C.

M. M. encümeni

Esas No. 1/67

Karar No. 9

13 - V - 1939

Yüksek Reisliğe

Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Örfî idare kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulduğuna dair olup Encümenimize havale edilen Başvekâletin 25 - IV - 1939 tarihli ve 6/1894 numaralı tezkeresi ve bağlı evrakı Millî Müdafaa vekilliğiyle Adliye ve Dahiliye vekillerinden gönderilen memurları huzurunda okundu ve görüşüldü:

Teşkilâtı esasiye kanununun 86 ncı maddesi mucibince ilân olunacak örfî idare halinde tesis edilecek teşkilâtle âmir ve memurlarına ve vazifelerine aid olan kanun lâyihasının bazı maddelerinde, Teşkilâtı esasiye kanununun hükümleri dairesinde, ilâveler ve değişiklikler yapılmıştır.

Başkaca olarak üçüncü maddedeki örfî idare mahkemesinin görmesi icab eden kabahat kısmına aid 10 ve 11 nci fıkraların yerine ayrı bir maddenin tesis suretile kanun hükümlerinin dahi kuvvetli bir hale getirilmesi Encümenimizce muvafık görülmüş ve lâyihadaki beşinci maddenin örfî idarenin salâhiyetlerini tayin ettiği için ayrı bir kısım halinde tesisine ve bu lâyihadaki mahkemelerin vazifelerine aid olan üçüncü maddeye

muhalif olarak mevcut olduğu görülen 9 neu maddenin istisnaî bazı kayıdeleri ihtiva ettiği görülmek üzere kanundan çıkarılmasına ve maddelerin bu değişikliklere göre teselsül ettirilmesine Encümenimizce karar verilmiş ve bu lâyihanın müstaceilen müzakeresi ricasile ve havalesi veçhile Dahiliye encümenine verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulmuştur.

| | | |
|----------------|--------------|---------------|
| M. M. E. Reisi | M. M. | Kâtib |
| Diyarbakır | Erzurum | Samsun |
| K. Sevüktekin | Ş. Koçak | R. Barkın |
| Sinob | Erzurum | Seyhan |
| C. K. İncedayı | S. Altuğ | S. Tekelioğlu |
| İstanbul | Çorum | Kars |
| Dr. H. Ş. Erel | S. Akgöl | Ş. Karacan |
| Çankırı | Maras | Konya |
| Dr. A. Arkan | H. R. Tankut | V. Bilgin |
| Yozgad | Urfa | |
| C. Arat | A. Yazgan | |

Hükümetin teklif ettiği kanun lâyihasının 9 neu maddesinin çıkarılmasına tarafdar değilim

| | |
|--------------|------------|
| Samsun | Erzurum |
| Am. F. Engin | A. Akyürek |

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye encümeni

Esas No. 1/67

Karar No. 27

3 - VII - 1939

Yüksek Reisliğe

Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Örfî idare kanunu lâyihasının gönderildiğini bildiren 15 Mayıs 1939 tarihli ve 1894 numaralı Başvekâlet tezkeresi Millî Müdafaa encümeninin mazbatasile birlikte Encümenimize tevdi kılınmış olduğundan Dahiliye vekili ve Millî Müdafaa vekâleti memurları hazır oldukları halde okundu

ve müzakere olundu :

Teşkilâtı esasiye kanununun 86 ncı maddesi, biri örfî idare mıntakasında tatbik edilecek ahkâmın ve diğeri harb halinde takyid edilecek mahkemelerin icra tarzları kanunla tesbit olunmasını emretmekte olmasına ve öarfi idare muameleleri muhtelif tarihlerde tedvin edilmiş olan müteferrik kanunlarla dağınık bir halde bulunmasına

mebni bu günün ihtiyaç ve icablarına göre tevhi- den hazırlanmış olan lâyiha, umumî bakımdan ka- bule şayan görüldü ve aşağıda işaret edilen mad- deler üzerinde bazı değişiklikler yapıldı; şöyle ki :

1 - Birinci madde metnine, Millî Müdafaa en- cümeninin tasvibi gibi, örfî idare ilânı kararının İcra Vekilleri Heyetince ittihaz ve Dahiliye ve- kili tarafından ilân edilmesi hükmü ilâve edildi ve Hükümet teklifinde mevcut bulunan « Örfî ida- renin hududu ve müddeti hakkında yapılacak de- ğişikliklerin de aynı şekilde ilân edilmesini » ifa- de eden fkrâ ipka olundu.

2 - İkinci madde metninde bir basit kelime değişikliği yapıldı.

3 - Millî Müdafaa encümeninin üçüncü mad- desini aynen ve dördüncü maddesi küçük bir tas- hihle kabul edildi.

Hükümetin dördüncü maddesi de bir kelime kaldırılarak beşinci madde olmak üzere tesbit kı- lındı.

4 - Millî Müdafaa encümeninin altıncı mad- desini, cemiyetler hakkında küçük bir değişiklik ve bazı ifade tashihleri yapılarak kabul edildi.

5 - Millî Müdafaa encümeninin yedinci mad- desini aynen ve ittifakla ve sekizinci maddesi, (taz- minat) a aid hüküm hakkında lâyihayı hazırlayan komisyondaki maliye mümessilinin mütaleasına iş- tirak eden azaların ayrılması dolayısıyla, ekseri- yetle kabul edildi.

6 - Millî Müdafaa Encümeninin dokuzuncu maddesi ve başlığı aynen kabul edildi.

7 - Hükümet lâyihasının dokuzuncu maddesi; general, vali ve hâkimler hakkında örfî idare mahkemeleri takibat yapmadan önce bunların bağlı buldukları yüksek makamın muvafa- katlarının alınması usulünü tesbit etmiştir.

Millî Müdafaa Encümeni, bu usulü «Lâyiha- nın üçüncü maddesine muhalif istisnâî bir ma- hiyette» görerek kanundan çıkarmıştır.

Bu usulî mesele üzerinde tevakkuf eden Encümenimiz; örfî idare mahkemelerinin va- zife ve salâhiyetlerini gösteren üçüncü madde muhtevası ile, örfî idarenin takibata başlama- dan önce Devlet otoritesini taşıyan yüksek temsil memurlarının mafevklerini haberdar et- melerinden ibaret bir usul tesisi arasında kı- yas yürütülebilecek bir tehalüf tesbit ede- memiş ve bilâkis generallerin, valilerin ve hâ- kimlerin tâbi tutuldukları bu usul meyanına

idare ve temsilyet bakımından valiler ile aynı mertebe ve salâhiyeti haiz olan kaymakamlar- ın dahi ilâve edilmesini hukuk ve idare nokta- sımdan muvafık ve muktazi görmüş ve müzakere sırasında; valilik vazifesinin yalnız örfî idare mmtakasında değil, bu mmtaka haricinde ya- pılmakta olmasının bu usul üzerinde bir tesiri olmayacağını ve bu vazifeyi esaleten değil, vekâ- leten yapmakta olanlara dahi usulün şamil ol- ması lâzımgeleceğini tesbit etti.

Bir de mebusların dahi kanun metninde bahis mevzuu olması hakkında cereyan eden müzake- rede; Teşkilâtı esasiye kanunu, mebusların teşriî masuniyetleri hakkında sarîh ve kâfi hüküm ta- sımakta olmasına göre keyfiyetin mazbatamızda açıklandırılması ile iktifa edilmesi münasib gö- rüldü.

Hükümet teklifinde yalnız generaller yazılı olup âmiraller zikredilmemiş olmasına ve halbuki deniz komutanlarının dahi kara komutanları mertebe ve salâhiyetini haiz bulunmasına mebni Hükümetin dokuzuncu maddesi tevsiyan ve tashi- hen onuncu madde olarak kabul edildi.

8 - Teşkilâtı esasiye kanununun 86 ncı mad- desini örfî idare ilânı halinde tatbik edilecek tak- yidat ile harp halinde tatbik edilecek takyidatın her ikisinin dahi kanunla tesbit edileceğini âmir olmasına mebni lâyihanın ikinci faslı başlığının (harb halinde tatbik edilecek takyidat) şeklinde taknini ekseriyetle kabul edildi ve madde üze- rinde kelime değişiklikleri yapıldı.

9 - Hükümetin 11 nci maddesi; teselsül dola- yısıyla 12 nci madde olarak kabul ve 10 ncu mad- denin usule aid hükmünün bu maddeye de şumu- lü bulunduğu ilâve edildi.

10 - Bu lâyihanın ilga etmesi lâzımgelen ka- nunlar da 13 ncü madde olmak üzere bazı tashih- ler yapılarak yazıldı.

Adliye encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

| | | |
|--------------------|--------------|-----------------|
| Dahiliye En. Reisi | Reis V. | M. M. |
| Tekirdağ | Çoruh | Mardin |
| C. Uybadin | Atıf Tüzün | Tazminata |
| | | aid hükme |
| | | muhalifim |
| | | Edib Ergin |
| Kâtib | | |
| Yozgad | Ankara | Bingöl |
| Z. Arkant | Fevzi Daldal | Necmeddin Sahir |

| | | | | | |
|------------------------|------------------------|----------------------------|----------------------------|--|------------------------------------|
| Bursa F. Güvendiren | Bursa Fazlı Güleç | Çanakkale H. Ergeneli | Samsun M. Ali Yürüker | Sivas Mitat Ş. Beleda Galib Pekel [1] | Tokad Zonguldak Rifat Vardar |
| Edirne O. Şahinbaş | Erzurum N. Elgün | Erzurum Z. Soydemir | Zonguldak İ. E. Bozkurd | | |
| Giresun M. Akkaya | İzmir R. Mimaroğlu | Kars E. Özoguz | | | |
| Kayseri N. Toker | Kayseri A. H. Kalaç | Malatya Emrullah Barkan | | | |

[1] Encümenin hazırladığı 11 ve 12 nci maddelerin Teşkilâtı esasıye kanunu hükümlerine aykırı olduğu kanaatindeyim Tazminat hakkındaki hükme de muhalifim.

Galib Pekel

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Esas No. 1/67

Karar No. 40

3 - V - 1940

Yüksek Reisliğe

Millî Müdafaa vekâleti tarafından hazırlanarak İcra Vekilleri Heyetinin 12 - IV - 1939 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan örfî idare kanunu lâyihasının Millî Müdafaa ve Dahiliye encümenleri mazbatalarile birlikte encümenimize de havale ve tevdi buyurulması üzerine ihtiva etmekte olduğu hükümler Millî Müdafaa vekâleti mümessilinin huzurunda tedkik ve müzakere olundu:

Örfî idarenin ilân ve tatbikını icabettiren haller Teşkilâtı esasıye kanununun 86 ncı maddesinde beyan ve tadad bulunduğu veçhile millî varlığımızı veya Cümhuriyetin mevcudiyetini tehlikeye düşürecek kadar vahim vaziyetlerin hudüsuna bağlıdır. Bu buhranlı devrelerde emniyet ve asayişin çok seri ve müessir bir tarzda tesis ve idamesi gerek millî emniyetin ve gerek zaruret halinin tabii bir icabıdır. İdarei örfiye şahıs ve ikametgâh masuniyetlerle, matbuat, müraselat, cemiyet ve şirket hürriyetlerinin muvakkaten takyid ve taliki suretinde tarif eden Teşkilâtı esasıye kanunumuz örfî idare mıntakası dahilinde tatbik olunacak ahkâm ve muamelâtın sureti icrası keyfiyetinin ve harb halinde dahi masuniyet ve hürriyetlerin tarzı takyid ve talikının bir kanunla tesbit olunmasını âmiridir. İşte bu ihtiyacı karşılamak ve aynı zamanda muhtelif tarihlerde istar olunmuş örfî idare hakkındaki kanun ve kararnamelerin tatbikattaki kifayetsizliğini önlemek maksadile hazırlanmış olan lâyihayı heyeti umumiyesi itibarile kabule şayan gören encüme-

nimiz maddelerin müzakeresine geçmeden önce bab ve fasılları ihtiva eylediği hükümlerin birbirine olan irtibatı bakımından yeni bir tasnife tâbi tutmağı zarurî görerek birinci babın sırasile umumî hükümler; örfî idarenin vazife ve salâhiyetleri; teşkilât, örfî idare mahkemelerinin vazifeleri ve usule aid hükümler başlıklı beş kısma ayrılmasına ve ikinci babı takib eden üç maddenin son maddeler şeklinde tefrikına ittifakla karar vermiştir.

Birinci maddenin Dahiliye encümeni tarafından tesbit edilen şekilde «Teşkilâtı esasıye kanununun 86 ncı maddesine tevfiikan umumî veya kısmî örfî idare ilânı halinde, bunun ne kadar devam edeceğinin ve tatbik olunacağı yerlerin hududu İcra Vekilleri Heyetinin kararı üzerine Dahiliye vekili tarafından münasib vasıtalarla ilân olunur» denilmekte ise de idarei örfiye müddeti ile tatbik edileceği yerlerin tesbitine taallük eden kısmı Teşkilâtı esasıye kanununun 86 ncı maddesinde beyan edilmiş olmasına göre maddenin idarei örfiye kararının münasib vasıtalarla ilân edileceği şeklinde tanzimi muvafık görülmüştür.

Dahiliye encümeninin 6 ncı maddesini teşkil eden üçüncü maddede yapılan tadil (I) sayılı benddeki şüphe kelimesinin kaldırılarak bendin görülecek lüzum üzerine ibaresile başlamasından ve (III) numaralı bende Türk ceza kanununun 189 ncü maddesinde yazılı silâhlarla alet ve cebhanelerin, ve dinamit, bomba ve buna

mümasil alâti muhribe ve mevaddı infilâkiye ve müštaileden başka bir de modern harblerde kullanılmakta olan boğucu gazların da ilâvesinden ibarettir. Boğucu gazlar mefhumuna harpte kullanılan bilumûm zehirli ve tahrib edici gazlar da dahildir.

Millî Müdafaa encümeninin örfî idare mahkemelerinin asıl ve yedek askerî hâkim ve kaza hakkını haiz askerî adlî hâkimlerinin tayininden bâhis olan 8 nci maddesinde kullanılmış olan «kaza hakkını haiz askerî adlî hâkim» ibaresi tavziha muhtaç görülmüş ve encümende verilen izahata göre kaza hakkını haiz ibaresile idarî işlerde yetişmiş hâkimleri madde mevzuundan hariç bırakmak maksadı takib edilmekte olduğu anlaşıl原因 encümence kaleme alınan metnin üçüncü maddesinde yer alan (II) sayılı bendi bunu teğmin edecek şekilde tanzim ve aynı maddenin (IV) ncü bendi örfî idare teşkilâtında vazife alanlara, İcra Vekilleri Heyetince tayin edilecek miktarda bir tazminat verilmesini tazammun eylediğinden ayrı bir madde olarak tesbit edilmiştir.

Yedinci maddede rüyeti örfî idare mahkemelerine tevdiî zarurî görülen fiiller Millî Müdafaa vekâletinin de muvafakatile Ceza kanununun suçların tasnif ve tertibinde takib eylediği esaslar nazara alınmak suretile (VII) bendde tesbit edilmiştir. Bu maddenin örfî idare altına alınan yerlerde aşağıdaki fiileri işleyenler ve bu fiillere iştirak edenler örfî idare komutanı tarafından talep edildiği takdirde sıfat ve memuriyetleri ne olursa olsun örfî idare mahkemelerinde muhakeme olunacaklarına dair birinci fıkrasındaki «Sıfat ve memuriyetleri ne olursa olsun» ibaresinin teşriî masuniyete müteallik hükümlere bir istisna teşkil eder şekilde anlaşıl原因 için «Sıfat» kelimesinin çıkarılması altı reyeye karşı yedi rey ekseriyetle karar altına alınmıştır. Ekalliyet reyine göre sıfat ve memuriyetleri ne olursa olsun ibaresinin Teşkilâtı Esasiye kanununun teşriî masuniyete müteallik hükümlerini hiç bir veçhile tadil etmediği aşikârdır ve bilâkis sıfat kelimesinin tayyi tatbikatta bazı mahzurlara meydan verecek mahiyettedir.

Sekizinci madde Türk Ceza kanununun bu husustaki hükümlerile tenazuru teğmin bakımından madde mevzuuna giren fiillerden dola-

yı mezkûr kanunun 526 ve 528 nci maddelerinde yazılı cezaların üç misli arttırılarak hükümlenacağı şeklinde tanzim olunmuştur.

On birinci maddenin Hükümet tarafından teklif ve Dahiliye encümeni tarafından tadil olunan metnine (Madde 10) teklife esas olan mülahazalar icabı olarak umumî müfettişler ile müddeiumumiler de ilâve olunmuştur. Müddeiumumiler mefhumuna aynı vazifeyi gören müddeiumumî muavinlerinin de dahil olduğu neticesine varan encümenimiz maddeyi ayrıca müddeiumumî muavinlerinin ilâvesi hakkındaki teklifi ekseriyetle reddetmiştir.

Dahiliye encümeni tarafından tanzim olunan 11 nci maddenin (Hükümet teklifinin 10 ncü maddesi) teşkilâtı esasiye kanununa muhalif olup olmadığı hakkında cereyan eden müzakere neticesinde zikri geçen kanunun 86 ncü maddesinin son fıkrasında idarei örfîye mmtakasile bu mmtaka dahilinde tatbik olunacak ahkâm ve muamelâtın sureti icrası ve harb halinde dahi masuniyet ve hürriyetlerin tarzı takyid ve talikinin kanunla tesbit edileceği» sarahaten derpiş edilmiş olmasına mebni hürriyet ve masuniyetlerin harb halinde kanunu mahsusuna göre takyid ve talik edilebileceğine ve ancak Dahiliye encümeni metninde bu masuniyetlerin tarzı takyidi gösterilmiyerek umumî mahiyette bir salâhiyet verildiği anlaşıldığından madde metninin takyid edilmesi derpiş edilen masuniyet ve hürriyetlerin tesbiti suretile tanzimi ekseriyetle karar altına alınmıştır. 12 ve 13 ncü maddeler bu karar dahilinde ve lâyihamın üçüncü ve yedinci maddelerile olan irtibat ve alâkası gözeldirmek suretile yeni baştan kaleme alınmıştır.

Lâyiha, yukarıda izah olunan tadillerle Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

| | | |
|----------------|-----------------|------------------|
| Ad. E. Reisi | M. M. | Kâtib |
| Çorum | Zonguldak | Konya |
| Münir Çağır | Şinasi Devrin | |
| Antalya | Balıkesir | Bursa |
| N. Aksoy | O. Niyazi Burcu | Atıf Akgüç |
| Erzincan | Gazianteb | Hatay |
| A. Fırat | Ö. A. Aksoy | Hamdi Selçuk |
| Kastamonu | Kayseri | Mardin |
| Abidin Binkaya | R. Özsoy | H. Menemencioğlu |
| Rize | Tokad | Trabzon |
| Fuad Sirmen | S. Atanç | F. A. Barutçu |

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Örfî idare kanunu

BİRİNCİ FASIL

Örfî idare

Birinci kısım

Umumî hükümler

MADDE 1 — Umumî veya mevzî örfî idare ilânı halinde bunun ne kadar devam edeceği ve tatbik olunacağı yerlerin hududu münasib vasıtalarla mahallinde ilân olunur.

Örfî idare hali uzatılırken de böyle yapılır.

MADDE 2 — Örfî idare altına alman yerlerde umumî emniyet ve asayişe taallük eden ve Heyeti Vekilece tayin ve tesbit olunan zabıta vazifeleri askerî makamlara intikal eder. Askerî makamlar kendilerine intikal eden vazifelere müteallik kararları ve emirleri mahallî zabıtası marifetile icra ettirirler.

İkinci kısım

Örfî idare mahkemelerinin vazifeleri

MADDE 3 — Örfî idare altına alman yerlerde aşağıdaki fiilleri işleyenler ve bu fiillere iştirak edenler örfî idare komutanı tarafından talep edildiği takdirde sıfat ve memuriyetleri ne olursa olsun, örfî idare mahkemelerinde muhakeme olunurlar :

1 - Türk ceza kanununun 125 : 163 ncü maddelerinde yazılı Devletin şahsına karşı cürümler,

2 - Türk ceza kanununun 316, 317, 332, 333, 334, 335, 336, 337 nci maddelerinde yazılı ammenin itimadı aleyhine cürümler,

3 - Türk ceza kanununun 234, 249, ncü maddelerinde yazılı memuriyet mevki ve nüfuzunu suiistimal suçları,

4 - Türk ceza kanununun 254, 255, 256, 257, 258, 260, 264 ncü maddelerinde yazılı Hükûmete

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Örfî idare kanunu lâyihası

BİRİNCİ FASIL

Örfî idare

Birinci kısım

Umumî hükümler

MADDE 1 — Umumî veya mmtakavî veya mevzî örfî idare ilânı halinde, bunun ne kadar devam edeceği ve tatbik olunacağı yerlerin hududu İcra Vekilleri Heyeti kararile Dahiliye vekili tarafından münasib vasıtalarla ilân olunur.

MADDE 2 — Örfî idare altına alman yerlerde umumî emniyet ve asayişe taallük eden veya İcra Vekilleri Heyetince tayin ve tesbit olunan zabıta salâhiyet ve vazifeleri askerî makamlara intikal eder. Askerî makamlar kendilerine intikal eden salâhiyet ve vazifelere müteallik kararları ve emirleri mahallî zabıtası marifetile de icra ettirebilir.

İkinci kısım

Örfî idare mahkemelerinin vazifeleri

MADDE 3 — Örfî idare altına alman yerlerde aşağıdaki fiilleri işleyenler ve bu fiillere iştirak edenler Örfî idare komutanı tarafından talep edildiği takdirde sıfat ve memuriyetleri ne olursa olsun, örfî idare mahkemelerinde muhakeme olunurlar :

1 - Türk ceza kanununun 125 : 163 ncü maddelerinde yazılı Devletin şahsiyetine karşı cürümler,

2 - Türk ceza kanununun 316, 317, 332, 333, 334, 335, 336, 337 nci maddelerinde yazılı ammenin itimadı aleyhine cürümler,

3 - Türk ceza kanununun 234 : 249 ncü maddelerinde yazılı memuriyet mevki ve nüfuzunu suiistimal suçları,

4 - Türk ceza kanununun 254, 255, 256, 257,

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

ADLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Örfî idare kanunu lâyihası

Örfî idare kanunu lâyihası

BİRİNCİ FASIL

BİRİNCİ BAB

Örfî idare

Örfî idare

Birinci kısım

Birinci kısım

Umumî hükümler

Umumî hükümler

MADDE 1 — Teşkilâtı esasîye kanununun 86 ncı maddesine tevfikân umumî veya kısmî örfî idare ilânı halinde, bunun ne kadar devam edeceği ve tatbik olunacağı yerlerin hududu İcra Vekilleri Heyetinin kararı üzerine Dahiliye vekili tarafından münasib vasıtalarla ilân olunur.

MADDE 1 — Teşkilâtı esasîye kanununun 86 ncı maddesine tevfikân verilmiş olan umumî veya mevzii idarei örfîye kararı Dahiliye vekâleti tarafından münasib vasıtalarla ilân olunur.

Örfî idarenin hududu veya müddeti üzerinde yapılacak değişiklikler de bu yolda ilân edilir.

Örfî idarenin hudud veya müddeti üzerinde yapılacak değişiklikler de aynı suretle ilân edilir.

MADDE 2 — Örfî idare altına alınan yerlerde umumî emniyet ve asayişe taallûk eden ve İcra Vekilleri Heyetince tayin ve tesbit olunan zabıta salâhiyet ve vazifeleri askerî makamlara intikal eder. Bu makamlar kendilerine intikal eden salâhiyet ve vazifelere müteallik kararları ve emirleri mahallî zabıtası marifetile icra ettirir.

MADDE 2 — Dahiliye encümeninin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İkinci kısım

İkinci kısım

Örfî idare mahkemelerinin vazifeleri

Örfî idarenin vazife ve salâhiyetleri

MADDE 3 — Millî Müdafaa encümeninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Örfî idare altına alınan yerlerde, askerî idare aşağıda yazılı fevkalâde tedbirleri ittihaz ve tatbika salâhiyetlidir.

I - Görülecek lüzum üzerine meskenleri ve her türlü cemiyet, kulüb gibi teşekküllere aid binaları ve bunların müstemilâtını ve iş mahalleri ile sair kapalı yerleri ve mektub, telgraf ve sair mersuleleri şahısların üzerlerini gece ve gündüz aramak ve bunlarda subut vasıtaları olan veyahud musadereye tâbi bulunan eşyayı zabt ve radyo, telefon ve telsiz gibi bilcümle muhabere vasıtalarını kontrol ve icabında tatil ve menetmek;

II - Memleketin inzibat ve emniyetini ihlâl etmek suçlarıyla sabıkalı olanları ve emniyeti umumiye nezareti altında bulunanları ve örfî

Hü.

M. M. E.

karşı mukavemet ve kanunlara muhalefet suçları,

5 - Türk ceza kanununun 179 ncu maddesinde yazılı şahsî hürriyet aleyhine suçlar,

6 - Türk ceza kanununun 495 : 502 nci maddelerinde yazılı yağma, yol kesme, adam kaldırma suçları,

7 - Türk ceza kanununun 313 : 315 nci maddelerinde yazılı cürüm ikar için cemiyet teşkil etme suçları,

8 - Türk ceza kanununun 369 : 393 ncü maddelerinde yazılı ammenin itimadı aleyhine suçlar,

9 - Türk ceza kanununun 394 ncü maddesinde yazılı umumun sıhhatine karşı suçlar,

10 - Türk ceza kanununun 526, 527, 528, 529 ncu maddelerinde yazılı ammenin nizamına müteallik kabahatler,

11 - Türk ceza kanununun 549, 550 nci maddelerinde yazılı ammenin selâmetine müteallik kabahatler,

12 - Askerî ceza kanununun 54, 59, 75, 78, 93 : 96 ve 160 nci maddelerinde yazılı suçlar.

258, 260, 264 ncü maddelerinde yazılı Hükûmete karşı mukavemet ve kanunlara muhalefet suçları,

5 - Türk ceza kanununun 179 ncu maddesinde yazılı şahsî hürriyet aleyhine suçlar,

6 - Türk ceza kanununun 495 : 502 nci maddelerinde yazılı yağma, yol kesme, adam kaldırma suçları,

7 - Türk ceza kanununun 313 : 316 nci maddelerinde yazılı cürüm ikar için cemiyet teşkil etmek suçları,

8 - Türk ceza kanununun 369 : 393 ncü maddelerinde yazılı ammenin itimadı aleyhine suçlar,

9 - Türk ceza kanununun 394 ncü maddesinde yazılı umumun sıhhatine karşı suçlar,

10 - Askerî ceza kanununun 54, 59, 75, 78, 93 : 96 ve 160 nci maddelerinde yazılı suçlar.

MADDE 4 — Örfî idare ilânını icab ettiren ahvale taallük eden fiilleri örfî idarenin vaz ve ilânından evvel işlemiş olanlarla örfî idare mahkemesinin vaziyet ettiği her hangi bir suçla irtibatlı olup bu mmtaka haricinde işlenen suçlar da birleştirilmek suretile örfî idare mahkemesinde görülür.

MADDE 4 — Örfî idare altına alman yerlerde askerî idare tarafından alman tedbirlere karşı hareket edenler ve emirlere itaatsizlik edenler ve hüviyeti hakkında beyanatta bulunmaktan imtina edenler veya hüviyeti hakkında hakikat hilâfında beyanatta bulunanlar hakkında üç aya kadar hapis cezası hükmolunur.

MADDE 5 — Hükûmetin 4 ncü maddesi aynen.

Da. E.

Ad. E.

idare altına alınan yerlerde muayyen bir ikametgâhı olmayanları ve şüpheli olan sair kimse-leri örfî idare mıntakasından çıkarmak;

III - Türk Ceza kanununun 189 ncu maddesinde yazılı olan silâhlarla alet ve cephanelerin ve dinamit, boğucu gaz bomba ve buna mümasil alâti muhribe ve mevaddı infilâkiye ve müştâile ve bunların ihzar ve imaline yarayan edevat ve vesaitin teslimi için emirler vermek ve bunları arayıp toplamak;

IV - Gazete, kitab ve sair matbuaların tab ve neşri veya hariçten idhalini menetmek ve matbaaları kapatmak ve matbuat ve telgraf ve mektub üzerine sansör koymak;

V - Kapalı ve açık yerlerde her türlü toplantıları menetmek ve cemiyetlerin faaliyetlerini durdurmak;

VI - Kahvehane, birahane, meyhane, tiyatro, sinema, bar ve emsali umuma açık yerleri kapatmak veya bunların açılma ve kapanma zamanını tayin ve tahdid etmek;

VII - Örfî idare mıntakasına girib çıkmak isteyenler hakkında takyidat ve tahdidat koymak ;

VIII - Geceleri dolaşmayı takyid veya menetmek;

IX - İcra Vekilleri Heyeti tarafından ittihaz ve tebliğ edilen emirleri ve ilân edilen sair tedbirleri takib ve icra etmek.

MADDE 4 — Örfî idare altına alan yerlerde askerî idare tarafından ittihaz edilen tedbirlere karşı hareket edenler ve emirlere itaatsızlık gösterenler ve hüviyeti hakkında hakikat hilâfında beyanatta bulunanlar hakkında üç ay kadar hafif hapis cezası hükmedilir.

MADDE 5 — Örfî idare ilânını icab ettiren ahvale taallük eden fiilleri örfî idarenin ilânından evvel işlemiş olanlarla örfî idare mahkemesinin vaziyet ettiği herhangi bir suçla irtibatlı olup bu mmtaka haricinde işlenen suçlar da birleştirilmek suretile örfî idare mahkemelerinde görülür.

Üçüncü kısım

Örfî idarenin salâhiyetleri

MADDE 5 — Örfî idare altına alınan yerlerde askerî idare aşağıda yazılı fevkalâde tedbirleri ittihaz ve tatbika salâhiyetlidir :

I) Şübhe ve lüzum üzerine meskenler her türlü cemiyet, kulüb, buna benzer teşekküllere aid binaları ve bunların müstemilâtını ve iş mahalleriyle sair kapalı yerleri ve mektub ve telgraf ve sair mersuleleri ve şahısların üzerlerini gece ve gündüz aramak; ve kâğıdları tedkik ve buralarda sübut vasıtaları olan veyahud musadereye tâbi bulunan eşyayı zabt ve radyo ve telefon ve telsiz bilcümle vesaiti muhabereyi kontrol ve icabında tatil ve menetmek;

II) Memleketin inzibat ve emniyetini ihlâl etmek suçlarıyla sabıkalı olanlarla emniyeti umumiye nezareti altında bulunanları ve örfî idare altına alınan yerlerde muayyen bir ikametgâhı olmayanları ve şüpheli olan sair kimseleri örfî idare mmtakasından çıkarmak;

III) Türk ceza kanununun 189 ncu maddesinde yazılı olan silâhlarla âletler ve cepanelerin ve dinamit ve bomba ve buna mümasil alâti muhribe ve mevaddı infilâkiye ve müsteile ile bunların ihzar ve imaline yarayan edevat ve vesaitin teslimi için emirler vermek ve bunları arayıp toplamak;

IV) Neşriyat ve matbuatı kapatmak ve dışarıdan idhalini menetmek ve matbuat ve telgraf ve mektublar üzerine sansör koymak;

V) Kapalı ve açık yerlerde her türlü toplanmaları menetmek ve gizli cemiyetleri dağıtmak;

VI) Kahvehane, birahane, meyhane, tiyatro, sinema, bar ve emsali umuma açık yerleri kapatmak veya bunlar için vakit ve zaman tayin etmek;

VII) Örfî idare mmtakasına girip çıkmak isteyenler hakkında takyid ve tahdid etmek;

VIII) Geceleri dolaşmayı takyid veya menetmek;

IX) İcra Vekilleri kararile emir ve ilân edilen sair tedbirleri takib ve icra etmek;

MADDE 6 — Örfî idare altına alınan yerlerde askerî idare aşağıda yazılı fevkalâde tedbirleri ittihaz ve tatbika salâhiyetlidir :

I) Şüphe ve lüzum üzerine meskenler, her türlü cemiyet, kulüb, buna benzer teşekküllere aid binaları ve bunların müstemilâtını ve iş mahalleriyle sair kapalı yerleri ve mektub ve telgraf ve sair mersuleleri ve şahısların üzerlerini gece ve gündüz aramak ve kâğıdları tedkik ve buralarda sübut vasıtaları olan veyahud musadereye tâbi bulunan eşyayı zabt ve radyo ve telefon ve telsiz bilcümle vesaiti muhabereyi kontrol ve icabında tatil ve menetmek;

II) Memleketin inzibat ve emniyetini ihlâl etmek suçlarıyla sabıkalı olanlarla Emniyeti umumiye nezareti altında bulunanları ve örfî idare altına alınan yerlerde muayyen bir ikametgâhı olmayanları ve şüpheli olan sair kimseleri örfî idare mmtakasından çıkarmak;

III) Türk ceza kanununun 189 ncu maddesinde yazılı olan silâhlarla aletler ve cepanelerin ve dinamit ve bomba ve buna mümasil alâti muhribe ve mevaddı infilâkiye ve müsteile ile bunların ihzar ve imaline yarayan edevat ve vesaitin teslimi için emirler vermek ve bunları arayıp toplamak;

IV) Gazete, kitab ve sair matbuaların tabı ve neşrini veya hariçten ithalini menetmek ve matbaaları kapatmak ve matbuat ve telgraf ve mektub üzerine sansör koymak;

V) Kapalı ve açık yerlerde her türlü toplanmaları menetmek ve gizli cemiyetleri dağıtmak;

VI) Kahvehane, birahane, meyhane, tiyatro, sinema, bar ve emsali umuma açık yerleri kapatmak veya bunlar için vakit ve zaman tayin etmek;

VII) Örfî idare mmtakasına girip çıkmak isteyenler hakkında takyidat ve tahdidat koymak;

VIII) Geceleri dolaşmayı takyid veya menetmek;

IX) İcra Vekilleri kararile emir ve ilân edilen sair tedbirleri takib ve icra etmek;

Üçüncü kısım

Örfî idarenin salâhiyetleri

MADDE 6 — Örfî idare altına alınan yerlerde askerî idare aşağıda yazılı fevkalâde tedbirleri ittihaz ve tatbika salâhiyetlidir:

I) Şüphe ve lüzum üzerine meskenleri ve her türlü cemiyet, kulüb gibi teşekküllere aid binaları ve bunların müstemilâtını ve iş mahalleriyle sair kapalı yerleri ve mektub ve telgraf vesair mersuleleri ve şahısların üzerlerini gece ve gündüz aramak ve kâğıdları tedkik ve bunlarda subut vasıtaları olan veyahud müsadereye tâbi bulunan eşyayı zapt ve radyo ve telefon ve telsiz bilcümle muhabere vasıtalarını kontrol ve icabında tatil ve menetmek,

II) Memleketin inzibat ve emniyetini ihlâl etmek suçlarıyla sabıkalı olanları ve emniyeti umumiye nezareti altında bulunanları ve örfî idare altına alınan yerlerde muayyen bir ikametgâhı olmayanları ve şüpheli olan sair kimseleri örfî idare mıntakasından çıkarmak,

III) Türk ceza kanununun 189 ncu maddesinde yazılı olan silâhlar, âletler ve cephanelerin ve dinamid ve bomba ve buna mümasil âlâtı muhribe ve mevaddı infilâkiye ve müştaile ile bunların ihzar ve imaline yarayan edevat ve vesaitin teslimi için emirler vermek ve bunları arayıp toplamak,

IV) Gazete, kitab ve sair matbuaların tabiri ve neşrini veya hariçten idhalini menetmek ve matbaaları kapatmak ve matbuat ve telgraf ve mektub üzerine sansür koymak,

V) Kapalı ve açık yerlerde her türlü toplanmaları menetmek ve cemiyetlerin faaliyetini durdurmak,

VI) Kahvehane, birahane, meyhane, tiyatro, sinema, bar ve emsali umuma açık yerleri kapatmak veya bunlar için vakit ve zaman tayin etmek,

VII) Örfî idare mıntakasına girip çıkmak isteyenler hakkında takyidat ve tahdidat koymak,

VIII) Geceleri dolaşmayı takyid veya menetmek,

IX) İcra Vekilleri Heyeti tarafından ittihaz ve tebliğ edilen emirleri ve ilân edilen sair tedbirleri takib ve icra etmek.

Hâ.

Üçüncü kısım

Teşkilât

MADDE 6 — Örfî idare altına alman yerlerde bu kanun hükümlerini tatbik etmek üzere hazarda Genel kurmay başkanı ve seferde başbuğ tarafından en az kolordu komutanlığı yapmış bir komutan örfî idare komutanı olmak üzere seçilerek Millî Müdafaa vekâletince tayin muamelesi yapılır. Bu komutan refakatına lüzumu kadar subay ve askerî adli hâkim ve memur verilir.

7 - Mahkemeler :

I) Örfî idare komutanlığı refakatında askerî muhakeme usulü kanununun (31) ve (35) nei maddelerine tevfikân lüzumu kadar askerî mahkeme teşkil olunur ve bu mahkemeler toplandıkları mahallin ismini taşırlar.

II) Örfî idare mahkemelerinin asil ve yedek askerî azaları ve kaza hakkını haiz askerî adli hâkimleri ve zabıt kâtibleri ve sair müstahdemini Millî Müdafaa vekili tarafından intihab ve tayin olunur.

III) Müstacel ve zarurî hallerde örfî mahkemeler teessüs edinceye kadar mahallî müstantık ve müddeiumumileri askerî adli hâkimin vazifesini görürler.

IV) Örfî idare mensublarına ve müstahdemlerine İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek miktarda bir tazminat verilir.

M. M. E.

Dördüncü kısım

Teşkilât

MADDE 7 — Örfî idare altına alman yerlerde bu kanun hükümlerini tatbik etmek üzere hazarda Genel kurmay başkanı ve seferde Başkomutanlık tarafından en az kolordu komutanlığı yapmış bir komutan, örfî idare komutanı olmak üzere seçilerek Millî Müdafaa vekâletince tayin muamelesi yapılır. Bu komutanın refakatine lüzumu kadar subay ve askerî adli hâkim ve memur verilir.

MADDE 8 — Mahkemeler :

I) Örfî idare komutanlığı refakatinde askerî muhakeme usulü kanununun 31 ve 35 nei maddelerine tevfikân lüzumu kadar askerî mahkeme teşkil olunur ve bu mahkemeler toplandıkları mahallin ismini taşırlar.

II) Örfî idare mahkemelerinin asil ve yedek askerî ve kaza hakkını haiz askerî adli hâkimleri ve zabıt kâtibleri ve sair müstahdemini Millî Müdafaa vekili tarafından intihab ve tayin olunur.

III) Müstacel ve zarurî hallerde örfî mahkemeler teessüs edinceye kadar mahallî müstantık ve müddeiumumileri askerî adli hâkimin vazifesini görürler.

IV) Örfî idare mensublarına ve müstahdemlerine İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek miktarda bir tazminat verilir.

Da. E.

Dördüncü kısım

Teşkilât

MADDE 7 — Millî Müdafaa encümeninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8 — Millî Müdafaa encümeninin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ad. E.

Üçüncü kısım

Teşkilât

MADDE 4 — Millî Müdafaa Encümeninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Örfî idare mahkemeleri aşağıda yazılı şekilde teşekkül eder :

I - Örfî idare komutanlığı refakatinde askerî muhakeme usulü kanununun 31 nci ve 35 nci maddelerine tevfikan lüzumu kadar askerî mahkeme teşkil olunur. Bu mahkemeler toplandıkları mahallin ismini taşırlar.

II - Örfî idare mahkemelerinin asıl ve yedek askerî ve askerî adli hâkimleri, zabıt kâtipleri ve diğer memur ve müstahdemleri Millî Müdafaa vekili tarafından intihab ve tayin olunur. Askerî adli hâkimler bunlardan bilfiil hâkimlik etmiş olanlar arasından seçilir.

III - Müstacel ve zarurî hallerde örfî idare mahkemeleri teessüs edinceye kadar mahallî hâkim ve Cümhuriyet müddeiumumileri askerî adli hâkimin vazifesini görürler.

MADDE 6 — Örfî idare teşkilâtında vazife alanlara İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek miktarda bir tazminat verilir.

Dördüncü kısım

Örfî idare mahkemelerinin vazifeleri

MADDE 7 — Örfî idare altına alınan yerlerde aşağıdaki fiilleri işleyenler ve bu fiillere iştirak edenler örfî idare komutanı tarafından taleb edildiği takdirde sıfat ve memuriyetleri ne olursa olsun örfî idare mahkemelerinde muhakeme olunurlar :

I - Türk ceza kanununun ikinci kitabının birinci babının birinci, ikinci ve dördüncü fasıllarında yazılı Devletin şahsiyetine karşı cürümler;

II - Türk ceza kanununun ikinci kitabının

Hü.

M. M. E.

Dördüncü kısım

Usulî hükümler

MADDE 8 — Örfî idare altına alınan mahallerde teşkil olunan askerî mahkemelerde askerî muhakeme usulü kanununun 250 : 256 nci maddede hükümleri hariç olmak üzere seferberliğe aid hükümler tatbik olunur.

MADDE 9 — Bu kanunda yazılı suçlardan dolayı örfî idare mahkemelerinde generallerle valiler ve hâkimler aleyhinde takibat yapılması için Genelkurmay Başkanı, Dahiliye vekili ve Adliye vekilinin önceden muvafakatleri istihsal olunur.

Beşinci kısım

Usulî hükümler

MADDE 9 — Örfî idare altına alınan mahallerde teşkil olunan askerî mahkemelerde askerî muhakeme usulü kanununun 250 : 256 nci maddede hükümleri hariç olmak üzere seferberliğe aid hükümler tatbik olunur.

Da. E.

Ad. E.

beşinci babının birinci faslında yazılı suç işlemeğe tahrik fiillerile ikinci faslında yazılı cürüm ikai için cemiyet teşkil etmek suçları;

III - Türk Ceza kanununun ikinci kitabının altıncı babının ikinci faslında yazılı Devlete aid mühür, damga ve sair alâmetlerin taklidi hakkındaki suçlar ;

IV - Türk Ceza kanununun ikinci kitabının 7 nci babında yazılı ammenin selâmeti aleyhindeki suçlar ;

V - Türk Ceza kanununun ikinci kitabının 10 ncu babının ikinci faslında yazılı yağma, yol kesme, adam kaldırma suçları ;

VI - Türk Ceza kanununun 179, 180, 188, 234, 235, 236, 241, 242, 243, 249, 254, 255, 256, 257, 258, 260, 264, 316, 317 nci maddelerinde yazılı suçlar ;

VII - Askerî Ceza kanununun 75, 93, 94, 95, 96 nci maddelerile 148 nci maddenin ikinci fıkrasında ve 160 nci maddesinde yazılı suçlar.

MADDE 8 — Örfî idare altına alınan yerlerde askerî idare tarafından ittihaz edilen tedbirlere karşı hareket edenler ve emirlere itaatsizlik gösterenler ve hüviyetine dair hilâfi hakikat beyanatta bulunanlar hakkında Türk Ceza kanununun 526 ve 528 nci maddelerinde yazılı cezalar üç misli arttırılarak hükmolunur.

MADDE 9 — Dahiliye Encümeninin beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Beşinci kısım

Usulî hükümler

MADDE 9 — Millî Müdafaa encümeninin 9 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10 — Bu kanunda yazılı suçlardan dolayı örfî idare mahkemelerinde tuğay ve daha yukarı makamı komutanlarile tuğamiraller ve valilerle kaymakamlar ve hâkimler aleyhinde takibat yapılması için Genel kurmay başkanı, Dahiliye vekili ve Adliye vekilinin önceden muvafakatleri istihsal olunur.

Beşinci kısım

Usule aid hükümler

MADDE 10 — Millî Müdafaa Encümeninin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11 — Bu kanunda yazılı suçlardan dolayı generaller ve amirallerle umumî müfettişler, valiler ve kaymakamlar, hâkimler ve müddeiumumiler aleyhinde takibat yapılabilmesi için her birinin mensub olduğu idareye göre Genel Kurmay Başkanı veya Dahiliye veya Adliye vekilinin iznini almak şarttır.

Hü.

İKİNCİ FASIL

Harb hükümleri

MADDE 10 — Harekât mmtakalarında örfi idare ilân edilmemiş olsa dahi masuniyet ve hürriyetlerin takyid ve talikma aid her türlü tedbirleri almağa ve aldırmağa Başbuğ salâhiyetlidir.

Başbuğluktan emir almağa hâl ve imkân müsaid olmayan vaziyetlerde bu salâhiyeti mmtakanın en büyük komutanı kullanabilir. Harekât mmtakalarında sivil idarenin memlekette emniyeti muhafaza ve takrir etmek için haiz olduğu bütün salâhiyetler tamamen askerî idareye intikal eder.

MADDE 11 — Harekât mmtakalarında, haricî düşmanla vuku bulan harblerden ileri gelen tehlikeler karşısında faili aslileri ve müşariklerinin sıfatları ne olursa olsun, Türk ceza kanununun ikinci kitabının birinci babında yazılı Devletin şahsiyetine karşı işlenen cürümler de askerî kazaya tâbidir.

MADDE 12 — Aşağıda yazılı kanunlarla bunlara müteferri ve diğer kanunların bu kanun ahkâmına muhalif hükümleri mülğadır :

I) 20 eylül 293 tarihli idarei örfiye kararnamesile bunun 20 haziran 325 tarihli kanunu muvakkat şeklindeki zeyilleri,

II) 18 eylül 335 tarihli idarei örfiye kararnamesile buna müzeyyel 24 teşrinisani 335 tarihli kararname,

III) Divanı harbi örfilerin bazan müddeiumumî ve müstantıksız olarak teşkiline dair 25 haziran 1336 tarih ve 39 numaralı Büyük Millet Meclisi kararile 12 haziran 1337 tarih ve 1338 numaralı Heyeti Vekile kararı,

IV) Divanı harbi örfilere muhavvel ceraimin heyeti tahkikiye bulunmayan yerlerde sureti tahkiki hakkındaki 10 ağustos 1331 tarihli kanunu muvakkat,

M. M. E.

İKİNCİ FASIL

Harb hükümleri

MADDE 10 — Harekât mmtakalarında örfi idare ilân edilmemiş olsa dahi masuniyet ve hürriyetlerin takyid ve talikma aid her türlü tedbirleri almağa ve aldırmağa başkomutanlık salâhiyetlidir.

Başkomutanlıktan emir almağa hal ve imkân müsaid olmayan vaziyetlerde bu salâhiyeti, mmtakanın en büyük komutanı kullanabilir.

Harekât mmtakalarında sivil idarenin memleket emniyetini muhafaza ve takrir etmek için haiz olduğu İcra Vekillerince hudud ve şümülü tayin ve tahdid edilecek bütün salâhiyetler tamamen askerî idareye intikal eder.

MADDE 11 — Harekât mmtakalarında, haricî düşmanla vuku bulan harblerden ileri gelen tehlikeler karşısında faili aslileri ve müşariklerinin sıfatları ne olursa olsun, Türk ceza kanununun ikinci kitabının birinci babında yazılı Devletin şahsiyetine karşı işlenen cürümler de askerî kazaya tâbidir.

MADDE 12 — Aşağıda yazılı kanunlarla bunlara müteferri ve diğer kanunların bu kanun ahkâmına muhalif hükümleri mülğadır :

I) 20 eylül 1293 tarihli idarei örfiye kararnamesile bunun 20 haziran 1325 tarihli kanunu muvakkat şeklindeki zeyilleri;

II) 18 eylül 1335 tarihli idarei örfiye kararnamesile buna müzeyyel 24 teşrinisani 1335 tarihli kararname,

III) Divanı harbi örfilerin bazan müddeiumumî ve müstantıksız olarak teşkiline dair 25 haziran 1336 tarih ve 39 numaralı Büyük Millet Meclisi kararile 12 haziran 1337 tarih ve 1338 numaralı Heyeti Vekile kararı,

IV) Divanı harbi örfilere muhavvel ceraimin heyeti tahkikiye bulunmayan yerlerde sureti tahkiki hakkındaki 10 ağustos 1331 tarihli kanunu muvakkat,

Da. E.

İKİNCİ FASIL

Harb halinde tatbik edilecek takyidler

MADDE 11 — Örfî idare ilân edilmemiş olan harb harekâtı mmtakalarında masuniyet ve hürriyetlerin takyid ve talikına aid her türlü tedbirleri almağa ve aldırmağa Başkumandanlık salâhiyetlidir.

Başkumandanlıktan emir almağa hal ve imkân müsaid olmayan vaziyetlerde bu salâhiyeti, mmtakanın en büyük kumandanı kullanabilir.

Harekât mmtakalarında mülki idarenin memleket emniyetini muhafaza ve takrir etmek için haiz olduğu salâhiyetler İcra Vekilleri Heyeti kararile kısmen veya tamamen askerî idareye intikal eder.

MADDE 12 — Harekât mmtakalarından, haricî düşmanla vukubulan harblerden ileri gelen tehlikeler karşısında, asıl faillerinin ve müşariklerinin sıfatları ne olursa olsun, Türk ceza kanununun ikinci kitabının birinci babında yazılı Devletin şahsiyetine karşı işlenen cürümler de askerî kazaya tâbidir.

Bu hallerde dahi 10 ncu madde ahkâmı mahfuzdur.

MADDE 13 — Aşağıda yazılı kanunlarla bunlara müteferri hükümler mülğadır :

I) 20 eylül 1293 tarihli idarei örfiye kararnamesile bunun 20 haziran 1320 tarihli kanunu muvakkat şeklindeki zeyilleri,

II) 18 eylül 1335 tarihli idarei örfiye kararnamesile buna müzeyyel 24 teşrinisani 1325 tarihli kararname,

III) Divanı harbi örfilere muhavvel ceraimin heyeti tahkikiye bulunmayan yerlerde sureti tahkiki hakkındaki 10 ağustos 1331 tarihli kanunu muvakkat,

IV) İdarei örfiye mmtakalarında müteşekkil divanı harbler tarafından verilecek idam kararlarının sureti icrasına dair 31 mart 1341 tarih ve 595 numaralı kanun

V) Divanı harbi örfî hükümlerinin kabili temyiz olmadığma dair 29 nisan 133 tarihli muvak-

Ad. E.

İKİNCİ BAB

Harb halinde harekât mmtakalarında tatbik edilecek takyidler

MADDE 12 — Harb halinde örfî idare ilân edilmemiş olsa dahi bu kanunun masuniyet ve hürriyetlerin takyid ve talikına aid üçüncü maddesinin birinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı bendlerinde yazılı tedbirleri harekât mmtakalarında almağa başkumandanlık salâhiyet-tar olduğu gibi harb hareketlerinin ve askerî faaliyetlerin ve mahallî asayişin emniyet ve himayesi için harekât mmtakalarında bulunmaları caiz görülmeyen kimseleri bu mmtakalardan çıkarmağa, harekât mmtakalarına girmeği, çıkmayı menetmeği ve bu mmtakalara münakalat vasıtalarının girib çıkmasını tahdid etmeğe salâhiyetlidir.

MADDE 13 — Harb halinde, tesbit edilmiş olan harekât mmtakalarında, yedinci maddenin birinci bendinde yazılı fiilleri işleyenler ve bu fiillere iştirak edenler âmiri adli tarafından taleb edildiği takdirde askerî mahkemelerde muhakeme olunurlar.

Bu hallerde dahi 11 nci madde hükümleri mahfuzdur.

Son maddeler

MADDE 14 — Dahiliye encümenininin 13 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

M. M. E.

V) İdarei örfiye mmtakalarında müteşekkil divanı harbler tarafından verilecek idam kararlarının sureti icrasına dair 31 mart 1341 tarih ve 595 numaralı kanun,

VI) Divanı harbi örfi hükümlerinin tabii temyiz olmadığına dair 29 nisan 1333 tarihli muvakkat kanun,

VII) Örfi idare cari olan mahallerde her nevi kütübü resail ve evrak ile matbuatı mevkute ve gayri mevkuteye mütedair 5 şubat 1335 tarihli kararname,

VIII) Divanharbi örfilere tevdi olunan ceraimin muamelâtı takibiyesinde tatbik olunacak usule mütedair 10 temmuz 1331 tarihli talimatname ile maddei münferidesi zeyli,

IX) Vakti seferde icraatı Hükûmete karşı gelenler için ciheti askeriyece ittihaz olunacak tedabire müteallik 14 mayıs 1331 tarihli kanunu muvakkat,

MADDE 13 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meridir.

MADDE 14 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

12 - IV - 1939

| | | |
|---------------|---------------|-----------------------|
| Bş. V. | Ad. V. | M. M. V. |
| Dr. R. Saydam | T. F. Sılay | N. Tınaz |
| Da. V. | Ha. V. | Ma. V. |
| Fayk Öztrak | Ş. Saracoğlu | F. Ağrak |
| Mf. V. | Na. V. | İk. V. ve G. İ. V. V. |
| Yücel | A. F. Cebesoy | H. Çakır |
| S. İ. M. V. | Zr. V. | Mu. Mü. V. |
| Dr. H. Alataş | Muhlis Erkmen | A. Çetinkaya |
| | Ti. V. | |
| | C. Erçin | |

V) İdarei örfiye mmtakalarında müteşekkil divanı harbler tarafından verilecek idam kararlarının sureti icrasına dair 31 mart 1341 tarih ve 595 numaralı kanun,

VI) Divanı harbi örfi hükümlerinin tabii temyiz olmadığına dair 29 nisan 1333 tarihli muvakkat kanun,

VII) Örfi idare cari olan mahallerde her nevi kütübü resail ve evrak ile matbuatı mevkute ve gayri mevkuteye mütedair 5 şubat 1335 tarihli kararname,

VIII) Divanı harbi örfilere tevdi olunan ceraimin muamelâtı takibiyesinde tatbik olunacak usule mütedair 10 temmuz 1331 tarihli talimatname ile maddei münferidesi zeyli,

IX) Vakti seferde icraatı Hükûmete karşı gelenler için ciheti askeriyece ittihaz olunacak tedabire müteallik 14 mayıs 1331 tarihli kanunu muvakkat,

MADDE 13 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meridir.

MADDE 14 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Da. E.

Ad. E.

kat kanun,

VI) Örfî idare cari olan mahallerde her nevi kütübü resail ve evrak ile matbuatı mevkute ve gayrimevkuteye mütedair 5 şubat 1335 tarihli kararname,

VIII) Vakti seferde icraatı Hükûmete karşı gelenler için ciheti askeriyece ittihaz olunacak tedabire müteallik 14 mayıs 1331 tarihli kanunu muvakkat.

MADDE 14 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meridir.

MADDE 15 — Bu kanunun icrasına, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MADDE 15 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meridir.

MADDE 16 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.